

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів
України**

**Національна академія наук України
Одеський державний екологічний університет
Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка**

МАТЕРІАЛИ

**Четвертої Всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Євроінтеграція екологічної політики
України»**

м. Одеса

25 жовтня 2022 р.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Національна академія наук України
Одеський державний екологічний університет
Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка

МАТЕРІАЛИ

Четвертої Всеукраїнської науково-практичної
конференції

**«Євроінтеграція екологічної політики
України»**

25 жовтня 2022 р.

м. Одеса

Одеса

Одеський державний екологічний університет

2022

УДК 502.34:327
М 34

Матеріали Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграція екологічної політики України». Одеса: Одеський державний екологічний університет. 2022, 448 с.
ISBN 978-966-186-225-7

Видається за рішенням оргкомітету конференції.

Четверта Всеукраїнська науково-практична конференція «Євроінтеграція екологічної політики України» проведена кафедрою екологічного права і контролю Одеського державного екологічного університету та Національним ботанічним садом імені М. М. Гришка НАН України.

В роботі конференції прийняли участь представники Міністерства екології та природних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України, Національної поліції України, органів місцевого самоврядування, Національної Академії наук України, установ природно-заповідного фонду України, вищих та загальноосвітніх учбових закладів, приватних компаній.

В збірнику наведені матеріали, які висвітлюють головні екологічні питання України і їх вирішення шляхом Євроінтеграційного процесу збереження довкілля.

Відповідальний за випуск:
кандидат географічних наук, доцент
Бургаз О.А.

Матеріали друкуються у авторській редакції і відповідальність за їх зміст несуть автори. Оргкомітет конференції претензії з цього приводу не приймає.

ISBN 978-966-186-225-7

© Одеський державний
екологічний університет, 2022

РЕЗОЛЮЦІЯ

ЧЕТВЕРТА ВСЕУКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ «ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»

Одеський державний екологічний університет

Кафедра екологічного права і контролю

25 жовтня 2022 р.

1. Схвалити заслухані на конференції доповіді.

2. Викликає занепокоєння факт будівництва та проектування нових торгівельно-розважальних центрів (ТРЦ) на території великих міст за рахунок цінних природних об'єктів, яких вже мало залишилося на територіях урболандшафту. Тому необхідно не допускати: забруднення і зменшення зелених захисних смуг навколо водойм (річок, ставків, озер та ін.) і забруднення самих водойм; забруднення лісів, луків та інших природних об'єктів відходами промислових підприємств великого, середнього та малого бізнесу, гаражними кооперативами, підприємствами шиномонтажу, будівельними компаніями, несвідомими громадянами.

3. Взяти напромак на створення екологічних парків та екологічних садів у кожному районі та мікрорайоні великого міста для поліпшення стану довкілля, створення зручних умов для проживання мешканців водойм, а також птахів: перелітних, болотних та водоплавних.

4. Розробити систему засобів стримування забруднення ґрунтів, повітря, води. У зв'язку з інтеграцією в Європу необхідно створювати більше пунктів охорони в'їзду до природних об'єктів (водойм, лісів, луків) в місцях постійного відпочинку. На в'їздах необхідна установка щитів з правилами поведінки відвідувачів на території об'єкту природи, облаштування платних автостоянок, туалетів, контейнерів для сміття, відкриття кафе і магазинів, облаштування

місць з лавами під навісами від сонця та дощу, як це організовано в ЄС. В разі невиконання правил поведінки на природі до громадян повинна застосовуватися система штрафів. Вдалим прикладом є територія острова Муромець в м. Києві. Але невдалих прикладів набагато більше.

5. Навіть в умовах воєнного стану варто, за можливості, продовжувати роботу над прийняттям рамкового законодавства, що транспонуватиме норми Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення), узгодженням стратегічних документів, напрацюванням механізмів фінансового забезпечення екомодернізації, що є підґрунтям для ефективної реалізації реформи промислового забруднення у післявоєнний час. Учасники конференції виступають за підтримку депутатами ВР один із законопроектів (№№6004 або 6004-2), які дозволять провести справжню реформу промислового забруднення, проявивши політичну волю і виконати вимоги Угоди про асоціацію, Договору про Енергетичне Співтовариство, та задекларовані політичні вектори розвитку держави.

6. Важливим стимулом до реформування системи управління відходами є ухвалення Верховною Радою рамкового Закону «Про управління відходами». Суттєвим кроком до поліпшення екологічного стану навколишнього середовища буде доопрацювання і прийняття як мінімум 5-6 секторальних законів таких як: про відходи упаковки, про відходи гірничодобувної промисловості, про відходи електричного та електронного обладнання, про батарейки та акумулятори, про муніципальні відходи, про утилізацію автотранспорту.

7. Рекомендувати всім освітнім установам різного рівня формувати екологічний світогляд на основі Концепції сталого розвитку для дієвого та ефективного використання природних ресурсів та екосистем в умовах після воєнного стану в Україні. Активізувати роботи в освітніх установах з моніторингу стану формування екологічного світогляду серед молоді з подальшим удосконаленням методів за умов післявоєнного стану та з урахуванням сучасного світового та європейського досвіду.

8. В умовах євроінтеграції особливої актуальності набуває вдосконалення нормативно-правової бази державної екологічної політики на регіональному рівні, визначення стратегічних цілей такої політики з урахуванням екологічних, економічних, природних та інших регіональних особливостей для забезпечення високого рівня якості життя населення.

9. Для підвищення ефективності євроінтеграційного процесу в напрямку екології необхідно ретельно вивчити досвід країн Європи та розробити загально-методичні підходи до збереження довкілля з можливістю урахування окремими регіонами наявності та екологічного стану природних ресурсів, економічних, соціальних, політичних та інших факторів.

10. Потрібно звернути на важливість фінансування робіт щодо моніторингу міських ґрунтів та міського середовища в цілому, якому на сьогоднішній день не приділяється увага.

11. Залишаються неврегульованими питання територій, яким надано статус таких, що включені до Смарагдової мережі. Смарагдова мережа – це загальноєвропейська мережа особливо цінних природних територій для збереження рідкісних видів флори та фауни та типів природних оселищ, які охороняються на європейському рівні. Наразі законопроект «Про території Смарагдової мережі» перебуває на розгляді та доопрацюванні у Верховній Раді України. Це один з євроінтеграційних законопроектів, яким імплементується в українське законодавство основні положення Бернської конвенції про захист флори та фауни та двох директив ЄС – 92/43/ЄС «Про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори» та 2009/147/ЄС «Про захист диких птахів». Пропонуємо звернутися до Верховної Ради України з пропозицією прискорити доопрацювання і прийняття Закону України «Про території Смарагдової мережі».

12. З метою ефективною реалізації міжнародних зобов'язань України у сфері охорони біорізноманіття необхідно утворити (відновити) у складі Міндовкілля України спеціалізований центральний орган державної влади, що здійснював би реалізацію державну політику у галузі природно-заповідного фонду України, а також відповідні територіальні підрозділи. Пропонуємо

звернутися до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України з відповідною пропозицією.

13. З урахуванням екологічних загроз для населених пунктів України, викликаних воєнними діями з боку агресора (росії) рекомендувати Міндовкілля розробити план відновлення екологічного стану довкілля, за рахунок використання «зелених» технологій при відбудові зруйнованих будівель. Такі технології зменшать негативний вплив на довкілля не лише в процесі будівництва, а і в процесі використання. План відновлення екологічного стану довкілля має включати в себе і нормативні вимоги, щодо застосування «зелених» технологій. А отже, варто розробити ряд законопроектів, за якими використання «зелених» технологій було б обов'язковим для всіх забудовників.

14. В умовах війни, довкілля зазнає надзвичайного навантаження в наслідок чого зростає забруднення ґрунтового покриву, повітряного середовища, а також різко скорочується різноманітність флори і фауни території нашої країни. В зв'язку з цим існує велика потреба розробки та запровадження на державному рівні програм для фінансування проєктів спрямованих розробки підходів щодо подолання наслідків війни, а також швидкого відновлення порушених екосистем.

15. Рекомендувати всім профільним установам продовжувати науково-практичну роботу з розробки та запровадження сучасних науково-методологічних основ щодо екологічних засад інтродукції, збереження, збагачення і ефективного використання біорізноманіття в умовах кліматичних змін. Активізувати роботи у профільних екологічних та ботанічних установах з моніторингу стану рідкісних і ендемічних видів рослин з подальшим удосконаленням методів їх вивчення та охорони в умовах *in situ* і *ex situ* з врахуванням сучасного світового та європейського досвіду.

16. Зважаючи на те, що інтродукція рослин є одним із важливих чинників збагачення фіторізноманіття культурфітоценозів, необхідно удосконалювати методи відбору, критерії оцінки та можливості впровадження нових видів і

форм рослин у відповідні ценози, та таким чином запобігти потраплянню і неконтрольованому розповсюдженню агресивних інтродуцентів у місцеву флору.

17. Зважаючи на досвід країн ЄС та інших держав щодо визначення інвазійного потенціалу інтродуцентів, реєстрації та контролю чужорідних видів рослин, які потребують першочергового вивчення і моніторингу у місцевих екосистемах з метою запобігання біологічних інвазій, необхідно в Україні запровадити подібний реєстр як «Чорний список рослин» або «Чорна книга рослин», у якому буде відображено інвазивні види рослин та запропоновано ефективні заходи з їх фітосанітарного контролю.

Голова організаційного
комітету конференції,
ректор ОДЕКУ,
д. ф.-м. н., проф.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Степаненко С.М.

ЗМІСТ

Секція ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Самбор М.А. ФІЛОСОФІЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	20
Стащук Г.В. ПЕРЕВАГИ ОПРІСНЕННЯ МОРСЬКОЇ ВОДИ ЗА ДОПОМОГОЮ АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ.....	25
Потійчук Т.В., Матеюк О.П. ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ, ПОШКОДЖЕНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ, У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	29
Жукова О.Г., Березний М.І. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ВОДНИХ РЕСУРСІВ.....	34
Лопотич Н.Я. ДОСЛІДЖЕННЯ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛАНДШАФТІВ У ГІРСЬКІЙ ЧАСТИНІ ЛЬВІВЩИНИ.....	37
Саламаха І.Ю. НАСЛІДКИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ БОЙОВИХ ДІЙ НА ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ.....	41
Самохвалова Л.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКА ВІДХОДІВ КЕРАМІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В МЕЖАХ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬКА.....	44
Шостак Л.Б. РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	48
Шуригін В.І., Карабин В.В., Шутяк С.В. СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО НАДРОКОРИСТУВАННЯ.....	54
Семерня О.М. ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМОЛОГІЇ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС УКРАЇНИ.....	57

Гармаш Т.П., Гармаш П.П. ЕКОЛОГІЧНА ГРАМОТНІСТЬ – ОДНА ІЗ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	61
Каличак М.І., Петровська М.А. ВОДОПОСТАЧАННЯ М. ГОРОДКА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	64
Дичко А.О., Мінаєва Ю.Ю., Мінаєва К.А. АСПЕКТИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ БІОГАЗОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	67
Кузнецов С.І., Венгер О.О., Івкіна Є.С. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ДО ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРИЧОРНОМОР'Я.....	69
Зуб Л.В. РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У МЕЖАХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	72
Лактіонова Л.Ю. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЙ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РІЗНИХ ПЕРІОДІВ.....	77
Єзловецька І.С. СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	82
Жежжун І.М. ПОСИЛЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ЛІСІВ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ....	84
Зоценко В.М., Островський Д.М., Андрійчук А.В. ВПЛИВ НАНОКРИСТАЛІЧНОГО ДІОКСИДУ ЦЕРІУ НА КАТАЛАЗНУ АКТИВНІСТЬ ҐРУНТУ.....	88
Сахневич К.В. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	91
Тієчко Н.В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	96
Груздова В.О., Колошко Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАУКИ «ЕКОЛОГІЯ УКРАЇНИ», ЇЇ ПРОБЛЕМИ ТА НАСЛІДКИ.....	101

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАУКИ «ЕКОЛОГІЯ УКРАЇНИ», ЇЇ ПРОБЛЕМИ ТА НАСЛІДКИ

Груздова В.О., Колошко Ю.В.

Національний університет цивільного захисту України

У наш час наука «Екологія» є важливою проблемою не тільки для України, а й для усїєї планети, адже саме від її стану залежить життєвий стан людей та навколишнє природне середовище. Екологічна ситуація залежить від нас, та нажаль, з кожним днем усе більше погіршується. У найпоширенішому розумінні термін «Екологія» (від давньогрецької мови *οἶκος* – середовище, житло) трактується як закономірність взаємовідношень організмів з навколишнім середовищем, а також організацію та функціонування надорганізмових систем тобто популяцій, видів, біоценозів, біосфери. На сьогодні термін «Екологія» використовується, коли говорять про проблеми забруднення довкілля [1].

Головною проблемою погіршення стану природного середовища є людська діяльність тобто техногенна. Багато локальних антропогенних дій різної інтенсивності, впливає на кругообігові природні процеси, що призводить до регіональних та локальних змін. Перш за все, це постійне підвищення кислотності атмосферних опадів, потепління та зміна клімату, зменшення потужності озонової оболонки, збільшення радіоактивності навколишнього природного середовища [2].

Основними джерелами антропогенного забруднення є: виробники енергії (ТЕС, АЕС, ГРЕС, сотні тисяч котельних), усі помислові об'єкти (у першу чергу металургійні, хімічні, нафтопереробні, цементні і целюлозо-паперові), екстенсивне, перехімізоване сільськогосподарське виробництво, військова промисловість та військові об'єкти, автотранспорт та інші види транспорту (морський, річковий, залізничний, повітряний), гірниче виробництво. Ці джерела забруднюють довкілля сотнями токсичних речовин, шкідливими фізичними полями, шумами, вібраціями та надмірним теплом [3].

Також особливу небезпеку для усього живого становлять радіоактивні домішки, що потрапляють у водойми завдяки викидам АЕС. У річках, що знаходяться поряд ТЕС і АЕС, порушуються умови нересту риб, гине зоопланктон, риби уражуються хворобами й паразитами. Біологічне забруднення водного середовища полягає у надходженні до водойм із стічними водами різних видів мікроорганізмів, рослин та тварин, що раніше тут не було. Багато з них є хвороботворними для людей, тварин і рослин. Усі вище зазначенні чинники згубно впливають на екологічну ситуацію на Україні та викликають такі негативні наслідки як парниковий ефект, кислотні дощі, руйнування озонового шару. У разі подальшого зберігання подібного стану

речей наша держава ризикує скотитися у плані екологічної небезпеки для життя людей на рівень африканських країн [4].

Отже, проблема екології стала невід'ємним елементом природних, геологічних та соціальних процесів, тому що є значне погіршення природних (земельних, водних та лісових) ресурсів.

Література

1. Програма охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки України на 2000-2010 роки // www.oga.mk.ua
2. Біологічний словник / ред. К. М.Ситник, В. О. Топачевський. - Київ: УРЕ, 1986. – 680 с.
3. Балацький О. Ф. Охорона навколишнього середовища. - К.: Знання, 1977. - 11 с.
4. Білявський Г. О., Падун М. М., Фурдуй Р. С. Основи загальної екології. - К.: Либідь, 1993. - 3-6 с.

Наукове електронне видання

Матеріали
Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Євроінтеграція екологічної політики України».

Укладач:
доцент кафедри екологічного
права і контролю ОДЕКУ Бургаз О.А.

Видавець і виготовлювач
Одеський державний екологічний університет
вул. Львівська, 15, м. Одеса, 65016
тел./факс: (0482) 32-67-35
E-mail: info@odeku.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5242 від 08.11.2016